

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikrarov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdanova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitora Baxodir qizi	
IJTIMOIIY OBYEKTlarda QURILISH XIZMATLARINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOIYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQARISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOIIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Kolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAKATINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атахмович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	

XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sherov Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Firuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	

KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
Amirov Zubaydulla Toir o'g'li	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
Isakjanova Saboxat Muhamedovna	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
Xakimov Uchkun Xamitovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
Mardanova Ra'no Isakovna	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
Yakubov Temur G'anibekovich	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODELI	250
Ziyodullayev Qahramon	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
Toshev Akmal Salimovich	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
Madaminov Bekzod Allayarovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 – 2026-YILLAR TAHLILI)	266
Djumanova Rano Fayzullayevna	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
Vafiyev Raxim Xalimjonovich	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
Nigora Nurmatova	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
Allabergenova Nilufar Shermetovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQRISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
Abdinazarov Xusan Shaymanovich	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
Jabbarova Charos Aminovna	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
Alikulov Samar Abdirashidovich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAIT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
Камолова Феруза Кахрамоновна	

TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
Oliyoyrova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeamedova Yayra Atxamovna	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORI TAJIRIBASI	343
Iminova Nargizaxon Akramovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILİYATLILIGINI BOSHQARISHDA RISKLAR VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
Alimova Dildora Damirovna	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
Rajabov Oybek Panjievich	
O'ZBEKISTON OZIY-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIYARISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
Sadikova Shohida Obidqul qizi	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERTASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
Nasirova Kamola Alimovna	
MOLIVAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
Khatamov Nurbek Achilidiyevich, Sharifi Abdul Fatah	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
Uralov Shavkat Maxramovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
Yusubov Muzaffar Alimbayevich	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQISH DARAJASIGA TA'SIRI	414
Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich	

ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIVAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIVA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS.....	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI	472
Norboyev Sarvar Azodovich	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	476
Xatamova Manzura Ochilidievna, Safarov Botir Isaq o'g'li	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	482
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING PUL MUOMALASI BARQARORLIGIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	487
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
O'ZBEKISTONDA TAKSI XIZMATLARI BOZORIDA INSTITUSIONAL ISLOHOTLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	491
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li	
EKOLOGIK TANGLIK SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YERLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	497
Kudiyarov Aybek Alisherovich	
BANK LIKVIDLIGINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR	502
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA SANOAT ISHLAB CHIQARISH TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH.....	509
Almardanova Farzona Tulkin qizi, Kasimov Azamat Abdurkarimovich	
QUYI AMUDARYO IQTISODIY MINTAQASI CHEGARABO'YI HUDUDLARINING TURISTIK IMKONIYATLARI.....	515
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
SURXONDARYO VILOYATIDA ULGURJI SAVDO HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	522
Turotova Sohiba Djumanazarovna	
MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	531
Davranov Odil Jumanazarovich	

ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI VA MAHSULOT TANNARXINING BOSHQARUV TAHLILINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	538
Xamidova S.Ya.	
STRATEGIES FOR INCREASING COMPETITIVENESS IN DEVELOPING EXPORT ACTIVITIES IN SMALL ENTERPRISES.....	544
Nasridinova Shokhida Taufikovna	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA ILMIY-NAZARIY QARASHLAR	551
To'g'onov Ibroximxo'ja	
XUSUSIY TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY RESURLARINI MUSTAHKAMLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....	555
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
PENSIYA JAMG'ARMASI DAROMADLARI SHAKLLANISHI MASALALARI.....	562
Sherjonov Doniyor Saparbaevich	
EKSPORT VA VALYUTA OPERATSIYALARINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI.....	566
Sobirova Xilola Rustam qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA AHOI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO AYLANMASI HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	571
Qudratova Shahnoza Shuhrat qizi	
XO'JALIK JAMIYATLARIDA BOSHQARUV ORGANLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	579
Valijonov Akmaljon	
XIZMATLAR IQTISODIYOTI VA UNI RIVOJLANISHNING NAZARIY ASOSLARI	584
Abduxoliqova Farangiz Abduxoliq qizi	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMI: HOZIRGI HOLATI, MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	588
Kuvandikov Shuxrat Oblokulovich, Abduxalikova Komila Abduxalikovna	
ИНТЕГРАЦИЯ МЕТОДОВ КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (АВС) И ЦЕЛЕВОГО КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ (ТС) КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	595
Киличева Ф.Б.	
GAZ TARMOQLARINI MODERNIZATSIYA QILISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	601
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
SOLIQ NAZORATI TIZIMI: IQTISODIY MOHIYATI, SHAKLLARI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	606
Donaboyev Dostonbek Xusan o'g'li	
УПРАВЛЕНИЕ ПРИБЫЛЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ФАКТОР РОСТА ЕГО ФИНАНСОВОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ	610
Агзамов Авазхон Талгатович, Алиева Сусанна Сейрановна	
NOBANK KREDIT TASHKIOTLARINING AKTIV OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	618
Sardor Karimov Boydulla o'g'li	
INVESTITSION JOZIBADORLIKNING IQTISODIY MOHIYATI VA INVESTITSIYA NAZARIYALARI INTEGRATSIYASI	624
Abdullayeva Nilufar Ruslanovna	
QURILISH KORXONALARINI KORPORATIV QIMMATLI QOG'OZLAR ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJ TAJRIBASI VA UNI QO'LLASH YO'NALISHLARI.....	630
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
OPEN BANKING AS A DRIVER OF FINANCIAL INNOVATION AND INCLUSION IN UZBEKISTAN'S BANKING SECTOR.....	637
Kuvatova Oliy Sheraliyevna, Asadbek Ergashov	
TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY SAMARADORLIGINI BOSHQARISH VOSITALARI	642
Sadikov Q.M.	

BOSHQARUV HISOBIDA NARX SHAKLLANISHINING NAZARIY JIHATLARI (TOVAR BOZORIDA USTUN MAVQEGA EGA XO'JALIK SUBYEKTLARI MISOLIDA).....	646
Xaitmetov Elmurat Sidikmatovich	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ЭНЕРГОЁМКОСТИ ВВП НА ОСНОВЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ	652
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
XALQARO LOYIHALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI INTEGRATSIYA YETUKLIGI MODEL VA SAMARADORLIKNI BAHOLASH METODOLOGIYASI	659
Ne'matova Bonura Umid qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDITNING MOHIYATI, MAQSADI VA ASOSIY VAZIFALARI	664
Mamatqulov Avazbek Axmadaliyevich	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI FAOLIYATIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV ASOSIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	674
Xusanova Gavhar	
MAHALLIY SHAROITDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI KO'P MEZONLI BAHOLASHNING IQTISODIY YO'NALTIRILGAN GIBRID MODEL VA UNING AMALIY QO'LLANILISHI.....	679
Mirzayeva Shaxnoza Mamat qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QUYOSH FOTOELEKTR STANSIYALARINING HOLATI VA O'RNATILGAN QUVVATLARINI TAHLIL QILISH	683
Maxamadiyev Farrux Mirazimovich, Baratov Laziz Suyun o'g'li	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LARNING NAZORATINI TASHKIL QILISH.....	688
Dadaboyev Tulqinjon Yusupjonovich, Dadaboyev Abdurahmon Ne'matjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING IQTISODIY OMILLARI VA ZAMONAVIY AHAMIYATI	693
Yusubov Inomjon Ikrom o'g'li	
MOLIYAVIY RESURLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK VA AMALIY JIHATLARI	699
Narzulloyev Behruz Baxtiyor o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARI AMALIYOTI TAHLILI	702
Kazakbayev S.B.	
BOG'DORCHILIK TARMOG'NI RIVOJLANTIRISHDA SUV TEJAMKOR TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	705
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
MHXS ASOSIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING BUGALTERIYA HISOB VA MOLIYAVIY TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	709
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ XO'JALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING IMTIYOZLI MOLIYALASHTIRISH MYEXANIZMLARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH	718
Xolmatov Sanjarbek Xojimamatovich	
MAHALLA TIZIMIDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA INKLYUZIV IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI.....	724
Berkinov Bozorboy Berkinovich	
XALQARO TURIZM BOZORIDA MICE TURIZMINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH JARAYONLARINING NAZARIY ASOSLARI	728
Fayyoza Xalimova Nafasovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARGA YO'NALTIRILGAN BIZNES JARAYONLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH AMALIYOTI.....	733
Azimov Asrorjon Muzaffarjonovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANDLIKNI LEGALLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI	737
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	

TIJORAT BANKLARINING BIZNES EKOTIZIMI MUAMMO VA YECHIMLAR.....	742
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI YALPI HUDUDIIY MAHSULOT XAJMIGA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARNING TA'SIRI	749
Sultanov Anvar Abdullaevich	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA QURILISH SANOATINING IQTISODIY HOLATI.....	754
Axmedova Sanobar Ikrom qizi, Davlatov Ahmadjon Anvarbek o'g'li	
DAVLAT XUSUSIY SHERIKCHILIK LOYIHALARIDA VUJUDGA KELADIGAN RISKLARGA QARSHI UZOQ MUDDATLI IQTISODIY STRATEGIYALAR	760
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
MODERN MODELS OF SALES LOGISTICS IN THE SERVICE SECTOR: MARKETING ASPECT AND AREAS FOR IMPROVEMENT	764
Mamatkulova Shoir Djalolovna	
РОЛЬ ПЛАНИРОВАНИЯ И ПРОГНОЗИРОВАНИЯ В СИСТЕМЕ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	769
Ахмедова Азиза Тохировна, Зайналов Ж.Р.	
ВЫСШАЯ МАТЕМАТИКА КАК ОСНОВА ФИНАНСОВОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВЕ.....	774
Айматова Фарид Хуразовна	
XORIJIY MOLIVAVIY RESURLAR VA ULARNING IQTISODIY O'SISH SIFATINI TA'MINLASHDAGI O'RNII	778
Xomidova Kamola G'olib qizi	
SUG'URTA TASHKILOTLARIDA TO'LOV QOBILIYATINI OSHIRISHGA QARATILGAN ICHKI BOSHQARUV INSTRUMENTLARINI TAKOMILLASHTIRISH	783
Xattabov Murodulla Batirovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	788
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi	
O'ZBEKISTON QURILISH KORXONALARIDA KORPORATIV-IJTIMOIIY MAS'ULIYAT HOLATI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	795
Murotkosimov Shoxrux Abdusalimovich	
ТЕНДЕНЦИИ ИЗМЕНЕНИЯ ВАЛОВОГО ВНУТРЕННЕГО ПРОДУКТА УЗБЕКИСТАНА ЗА ПОСЛЕДНИЕ ГОДЫ.....	803
Ишонкулова Феруза Асатовна	
CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	808
Sadinov Aziz Ziyadullayevich	
BOJXONA BOSHQARUVIDA RAQAMLASHTIRISHNING XALQARO TAJRIBASI	814
Radjapova Latofat Sardorovna	
MILLIY IQTISODIYOTDA SANOAT KORXONALARI RIVOJLANISHI XUSUSIYATLARI	821
Abdullayeva Madina Kamilovna	
UY-JOY QURILISHI SOHASIGA ESKROU MEXANIZMINI JORIY ETISH ORQALI ULUSHDORLAR MABLAG'LARINI HIMOYA QILISH ISTIQBOLLARI	827
Nigmatov Akbarjon Anvarovich	
TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH	831
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliddinov Ikromjon Kamoliddin o'g'li	
DON VA UN MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISHNING YEVRIPA TAJRIBASI	837
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li	
RAQAMLI SUG'URTA (INSURTECH) EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH VA O'ZBEKISTONDA MOLIVAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING O'ZIGA XOS JIHLATLARI.....	842
Nozimov Eldor Anvarovich	
MAHALLIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ASOSIDA IMPORT O'RNINI BOSUVCHI MAHSULOTLAR ISHLAB CHIQARISH STRATEGIYASI	847
Sobitova Ra'no Solidjonovna	

XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJ TAJRIBALARI.....	850
Raxmonov Aziz Iskandarovich	
COST ANALYSIS IN FRUIT AND VEGETABLE PROCESSING PLANTS.....	855
Rahmatullayev Mirjalol Khatam ogli	
OLIY TA'LIM XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH TIJORAT SIRINING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	861
Butayev Dilshod Eshbekovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ОБЛАЧНЫЕ БУХГАЛТЕРСКИЕ СИСТЕМЫ: НАДЁЖНОСТЬ ОТЧЁТНОСТИ И КИБЕРБЕЗОПАСНОСТЬ.....	867
Бозорова Озода Рахимовна	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANKLARNING CHAKANA KREDITLASH AMALIYOTI TAHLILI	872
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi	
XALQARO STANDARTLARNI AMALGA OSHIRISH JARAYONIDA AUDITORLAR VA KORXONALAR UCHUN AMALIY TAVSIYALAR.....	877
Ibragimov Azizbek Keldibek o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	882
Akbarov Husniddinjon Mo'ysin o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY NATIJALAR TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH	888
Omanov Sanjar Qurbonazar o'g'li	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI SOLIQ IMTIYOZLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING AMALDAGI HOLATI.....	894
Usmonov Shavkatjon Shukurovich	
АДАПТАЦИЯ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ В НАЦИОНАЛЬНОЙ СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ	901
Абилов Эльман Худаверди оглы	
QURILISH SOHASIDA KORPORATIV IJTIMOIIY MAS'ULIYAT: XALQARO TAJRIBA VA QIYOSIY TAHLIL.....	906
Murotkosimov Shoxrux Abdisalimovich	
TADBIRKORNING KREDIT, FOIZ, SOLIQ TO'LOVLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI XUSUSIDA.....	914
Hakimov Odil Arziqulovich	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDI IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA KIRITILGAN INVESTITSIALARNI MOLIYALASHTIRISHNING XUSUSIYATLARI	918
Xoshimov Sobir Murtazayevich	
KORXONALARDA MOLIYAVIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	925
Xalilova Aziza Rustamovna	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI.....	930
Uzakova Umida Ruziyevna	
INVESTITSIYA JALB QILISHNING HUDUDIIY MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIIY MAZMUNI.....	936
Shamsiyeva Ruxsora Nasirovna	
HUDUDLARNING TURISTIK SALOHIIYATINI OSHIRISHDA TURISTIK ZONALARNING AHAMIYATI	940
Umarova Mahliyo Yaxshiboy qizi	
HUDUD OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI SANOATI ISHLAB CHIQARISH KO'RSATKICHLARI SAMARADORLIGINING EKONOMETRIK VA STATISTIK TAHLILI.....	945
Xursanov Sherzod Ulaboyevich	
YUK TASHUVLARIDA LOGISTIK PROVAYDERLAR FAOLIYATINING NAZARIY-USLUBIIY ASOSLARI	951
Mannapova Feruza Faxriddin qizi	

MAMLAKAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA SOHASINI MOLIYALASHTIRISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	956
Mirzaraximova Aziza Azimdjanoyna	
IQTISODIYOTDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLARNI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI RAQOBATCHILIK MUHITINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	963
Maxmudova Ferangis Raxmatillayevna	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOT TARAQQIYOTINING HOLATI VA USTUVOR MAQSADLI KO'RSATKICHLARI	968
Saidova Madinaxon Hoshimjon qizi	
FERMER XO'JALIKLARINING O'ZBEKISTON AGRAR SEKTORIDAGI O'RNI VA AHAMIYATI.....	973
Islamova Dilnoza Isamidinovna	
ZIYORAT TURIZMINING MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	978
Uzaqov Jamshid Norboyevich	
TIJORAT BANKLARINING EMISSION OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	983
Shaymanov Mexriddin Ibragimovich	
ISLOM MOLIYASIDA MAJBURIYAT VA OMONAT MEXANIZMLARI: RAHN, VADIYA VA HAVALA.....	987
Sadikova Ra'no Abdullaevna	
FIRIBGARLIK BILAN BOG'LIQ AUDITORLIK TEKSHIRUVI RISKLARINI KAMAYTIRISH MASALALARI	991
Sirojiddinov Ikromiddin Qutbiddinovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ И ОЦЕНКА ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ UZAUTO MOTORS.....	996
Шарипов К.А., Зайнутдинова У.Дж.	
XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA BANDLIK BILAN TA'MINLASHGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR VA MUAMMOLAR TADQIQI.....	1005
Mirzayev Qulmamat Djonuzokovich, Saparov Murod Irgashovich	
YO'LOVCHI TASHISH XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	1010
Alisher Kurambayev	
SUG'URTA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA TAKAFUL SUG'URTASINING O'RNI VA IMKONIYATLARI.....	1014
Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION FAOLIYATNI AMALGA OSHIRISHNING JORIY HOLATI TAHLILI.....	1020
Valikulov Sherzod Zaynitdinovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA MARKETPLEYSLARNI SHAKLLANTIRISH: INVESTITSIYALAR, XARAJATLAR VA FOYDA.....	1029
Axmedova Dilshoda Xayrulla qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MARKETING SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	1033
Maxmudov Tohirjon Olimjonovich, Muminova Shahlo Madaminjon qizi	
OLIY TA'LIMDA GENDER TENGLIKNING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	1039
Xaydarova Sayyora	
ANALYZING THE COMPETITIVE ADVANTAGES OF SOUTH KOREA IN GLOBAL MICE TOURISM: HISTORICAL AND CULTURAL DIMENSIONS.....	1043
Ortikova Sabohat, Gulomova Mukhlisa, Ochilova Hilola Farmonovna	
MEHMONXONA BIZNESIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ORQALI XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	1050
Usmanova Gulida Valiyevna	
ETHICAL ASPECTS OF ECOTOURISM: BALANCING SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND MORAL RESPONSIBILITY.....	1055
Gulbakhor Sattarovna Abdullakhanova	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA INVESTITSIYA FAOLLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	1062
Sobirov Abdurasul Abdugafarovich	

KADRLAR BOSHQARUVIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	1068
Urazov Sadulla Shodiyevich	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIVAVIY JINOYATLARNING OLDINI OLISHDA KOMPLAENS-NAZORATNING ROLI	1074
Zokirov Ismoiljon Ibroximovich	
AGROSERVIS SOHASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH YO'LLARI	1078
Pardayev Mamayunus Qarshibayevich, Feruz Nematullayevich Abilov	
KO'MIR UCHUVCHI KULI ASOSIDAGI FLY ASH BETON VA GEOPOLIMER MATERIALLARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH UCHUN IQTISODIY VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH	1083
Muradov Botir Xayat	

A portrait of a middle-aged man with short, graying hair and glasses. He is wearing a dark suit jacket, a light blue dress shirt, and a dark red tie. He is looking slightly to the right with a neutral expression. The background is a close-up of the American flag, showing the stars and stripes.

Islom Karimov nomidagi
Toshkent davlat texnika universiteti
Neft va gaz fakulteti, “Sanoat iqtisodiyoti va menejmenti”
kafedrası (DSc) mustaqil izlanuvchisi
ORCID: 0000-0001-8138-0073
Email: shaklaser@gmail.com

Key words: geopolymer, economic efficiency, resource conservation, sustainable construction, energy, innovative technologies, methodology, energy efficiency, energy, strategy, sustainable development, energy conservation, modernization, industry.

Аннотация. В данной статье дана сравнительная оценка технико-экономической эффективности бетонных и геополимерных строительных материалов fly ash, разработанных на основе летучей золы, образующейся на угольных тепловых электростанциях в условиях Узбекистана. В ходе исследования были проанализированы механические свойства материалов, себестоимость продукции, энергопотребление, а также перспективы их применения в строительстве. Полученные результаты показали, что fly Ash и геополимерные материалы обладают экономическими и ресурсоэффективными преимуществами перед традиционными Портландцементными бетонами. Особое внимание было уделено влиянию инновационных решений на повышение энергоэффективности, надежности энергоснабжения, снижение эксплуатационных расходов и экологической нагрузки. Результаты исследований могут быть использованы при разработке стратегии инновационного развития предприятий энергетического сектора и формировании инвестиционных программ.

Ключевые слова: Летучая зола, зольный бетон, геополимер, экономическая эффективность, экономия ресурсов, устойчивое строительство, энергетика, инновационные технологии, методология, энергоэффективность, энергетика, стратегия, устойчивое развитие, энергосбережение, модернизация, промышленность.

KIRISH

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasi qurilish sanoatida resurslardan samarali foydalanish, ishlab chiqarish tannarxini kamaytirish va ekologik barqarorlikni ta'minlash muhim strategik vazifalardan biri sifatida belgilanmoqda. Ushbu jarayonda ko'mir yoqilg'isida ishlovchi issiqlik elektr stansiyalaridan hosil bo'ladigan uchuvchi kul (fly ash) katta miqdorda to'planib, yetarli darajada qayta ishlanmasdan qolmoqda. Uchuvchi kul asosida fly ash beton va geopolimer materiallar ishlab chiqish nafaqat sanoat chiqindilarini qayta foydalanishga jalb etish, balki sement iste'molini kamaytirish orqali ishlab chiqarish tannarxini pasaytirish imkonini beradi. Ayniqsa, geopolimer materiallar yuqori mexanik mustahkamlik, past energiya sarfi va uzoq xizmat muddati bilan ajralib turadi. Shu bois mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi O'zbekiston sharoitida fly ash beton va geopolimer qurilish materiallarining texnik-iqtisodiy samaradorligini qiyosiy baholashdan iboratdir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Jahon ilmiy tadqiqotlarida R. H. Kupaei va boshqalar (2013) tomonidan fly ash geopolimer beton bo'yicha keng qamrovli sharh maqolada fly ash asosidagi geopolimer betonning asosiy kimyoviy va mexanik xususiyatlari, ishlab chiqarish sharoitlari hamda issiqlik bilan ishlov berish jarayonlari yoritilgan [5]. Mualliflar geopolimer betonning g'arbiy normalar asosida qat'iy sxemalar bo'yicha tayyorlanishini hamda sulfat, NaOH va Na_2SiO_3 konsentratsiyasining mustahkamlikka ta'sirini ta'kidlaydilar — bu betonning siqilish mustahkamligini sezilarli darajada oshiradi. Ismail va Salmabanu Luhar (2022) ushbu maqolada fly ash—geopolimerlarning ekologik barqarorligi, atmosferaga chiqariladigan CO_2 miqdorini kamaytirish imkoniyatlari va chiqindilarni qayta ishlashning ijobiy ta'siri haqida yozadilar. Shuningdek, fly ash tarkibiga bog'liq fizik-mexanik farqlarga ham e'tibor qaratiladi. Shaker Qaidi va boshqalar (2022) ushbu maqolada fly ash asosidagi geopolimer kompozitlar, ularning siqilish kuchi, mikrostrukturasi va chidamliligi batafsil tahlil qilinadi. Bu manba yangi mustahkam, ekologik toza qurilish materiallari yaratishda kimyoviy faol fly ashning rolini tasdiqlaydi [7]. Science Direct (2023–2024) platformasida e'lon qilingan yangi sharhli maqolalarda fly ash geopolimer betonning mexanik xossalari va yuqori harorat sharoitida chidamliligi o'rganilib, qurilish materiallari barqarorligini oshirish usullari ko'rsatilgan. Bu ilmiy ishlar fly ash betonning kelajakdagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi hamda mahalliy olimlarning fikrlari ham inobatga olingan.

O'zbekiston olimlarining ilmiy ishlari va tadqiqotlarida A. Nazibekov tomonidan geopolimer betonning fly ash va alkali aktivator ($\text{NaOH} + \text{Na}_2\text{SiO}_3$) yordamida tayyorlanishi, qotish jarayoni, mustahkamlik hamda issiqlik ta'siri tahlil qilinadi. Tadqiqot geopolimer texnologiyaning an'anaviy sementga nisbatan kam energiya sarfi va past CO_2 emissiyasi bilan ixcham alternativ ekanini ko'rsatadi. Mahalliy ilmiy tadqiqotlarda beton xarakteristikasi va innovatsiyalar inobatga olingan holda ifodalangan [8]. O'zbekiston ilmiy jurnallarida geopolimer beton va chiqindi materiallar asosida ishlab chiqarish texnologiyasi bo'yicha maqolalar chop etilmoqda. Bu maqolalarda fly ashni konstruktiv qo'shimcha sifatida qo'llashning energiya tejamkorligi, samaradorligi hamda qurilish sifatiga ta'siri haqida fikrlar berilgan.

Bizning ularga nisbatan munosabatimiz inobatga olingan holda ilmiy izlanishimizda iqtisodiy va innovatsion omillarning asosiy iqtisodiy samaradorlikdagi o'rne ko'rib chiqildi. Ko'plab sharhlarda fly ashdan foydalanish orqali sement ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish, qurilish materiallarining narxini pasaytirish va barqaror qurilish tizimini yaratish haqida fikrlar mavjud. Fly ash geopolimerlar nafaqat atrof-muhitni toza saqlashga xizmat qiladi, balki iqtisodiy samaradorlikni ham oshiradi, chunki ular sanoat chiqindilaridan foydalanadi. Bunda innovatsion texnologiyalar va geopolimer texnologiyasini optimallashtirish uchun advanced activator

tizimlari, nanoqo'shimchalar, 3D beton bosmasi kabi yondashuvlar rivojlanmoqda. Xalqaro adabiyotlarda ushbu innovatsiyalar samaradorlik, energiya tejash va mustahkamlikni sezilarli darajada oshirishi ta'kidlanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning metodologik asosini energiya samaradorligi va korxonalarning raqobatbardoshligini oshirish sohasida innovatsion yondashuvlarni joriy etishga bag'ishlangan mahalliy va xorijiy mutaxassislarining asarlari tashkil etdi. Tahlil jarayonida qonunchilik va me'yoriy hujjatlar, shuningdek, ushbu mavzularga bag'ishlangan ilmiy-amaliy konferensiyalar materiallari ishlatildi. Tadqiqot tizimli yondashuvga asoslangan bo'lib, maqsadlarga erishish uchun mantiqiy, qiyosiy va statistik tahlil kabi usullar qo'llanildi.

Tadqiqot obyekti sifatida, ko'mir uchuvchi kuli asosidagi fly ash beton, ishqoriy faollashtirilgan geopolimer materiallar tanlab olindi.

Tadqiqot jarayonida quyidagi metodlardan foydalanildi:

1. Laboratoriya sinovlari asosida mexanik xossalarni aniqlash;
2. Ishlab chiqarish tannarxini hisoblash;
3. Energiya va resurs sarfini qiyosiy tahlil qilish;
4. Iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlarini baholash.

TAHLIL VA NATIJALAR

Aksariyat iqtisodiy tahlillar natijalari shuni ko'rsatdiki, uchuvchi kuldan foydalanish hisobiga sement sarfi o'rtacha 30–40 foizga kamayadi. Bu esa qurilish materiallari tannarxining sezilarli darajada pasayishiga olib keladi. Geopolimer materiallarni ishlab chiqarishda energiya sarfi an'anaviy sement ishlab chiqarish jarayoniga nisbatan past bo'lib, bu ishlab chiqarish xarajatlarini qisqartiradi. O'zbekiston sharoitida fly ash beton va geopolimerlardan foydalanish qurilish obyektlarining umumiy smeta qiymatini 12–20 foizga kamaytirish imkonini beradi. Olingan natijalar fly ash beton va geopolimer materiallarning nafaqat texnik jihatdan ishonchli, balki iqtisodiy jihatdan ham samarali ekanligini ko'rsatadi. Ayniqsa, ushbu materiallarning mahalliy xomashyoga asoslanganligi import o'rnini bosish va milliy qurilish sanoatini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari, ko'mir uchuvchi kulidan foydalanish ekologik yuklamani kamaytirib, barqaror rivojlanish tamoyillariga mos keladi.

Bizning fikrimizcha, iqtisodiy samaradorlikni baholash formulasida texnik-iqtisodiy samaradorlik (TIE) ko'pincha quyidagicha aniqlanadi:

$$TIE = \frac{\text{Foyda yoki tejalgan xarajatlar}}{\text{Umumiy xarajatlar}} \times 100\%$$

Ushbu kontekstda biz quyidagi parametrlarni hisobga olamiz:

C_m – materiallarning tannarxi (so'm/m³).

C_p – ishlab chiqarish va qurilish xarajatlari (mehnat, energiya, transport).

C_l – texnik xizmat ko'rsatish va umr bo'yi xarajatlar.

P_s – materialning texnik samaradorligi (masalan, beton mustahkamligi, chidamliligi).

TIE – iqtisodiy samaradorlik (%).

Fly ash beton va eopolymer beton uchun iqtisodiy samaradorlikni hisoblash formulasi:

$$TIE_{\text{material}} = \frac{(P_s \cdot 100) - (C_m + C_p + C_l)}{C_m + C_p + C_l} \times 100\%$$

Bu yerda P_s texnik ko'rsatkich bo'lib, yuqori bo'lsa, samaradorlik oshadi. Xarajatlar qancha past bo'lsa, TIE shuncha yuqori bo'ladi. Hozirgi mazkur ilmiy izlanishlarda asosan sanoat korxonalarida rivojlanish va zamon talabiga asoslanib hisob masalalari o'rganilgan. Quyidagi jadvalda O'zbekiston sharoitida taxminiy belgilanishi parametrlar tushunchalarining farqlari keltirilgan (1-jadval).

1-jadval. O'zbekiston sharoitida tahminiy belgilanilishi parametrlari [1]

N	Parametr	Fly ash beton	Geopolymer beton
1.	Material tannarxi C_m	300 000 so'm/m ³	450 000 so'm/m ³
2.	Ishlab chiqarish xarajatlari C_p	150 000 so'm/m ³	200 000 so'm/m ³
3.	Texnik xizmat C_l	50 000 so'm/m ³	40 000 so'm/m ³
	Texnik samaradorlik P_s	85 (mustahkamlik balli)	95 (mustahkamlik balli)

Hisob-kitob misollari bilan va bu hisoblar taxminiy hamda ballardan foydalanilgan:

Fly ash beton:

$$TIE = \frac{(85 \cdot 100) - (300\,000 + 150\,000 + 50\,000)}{300\,000 + 150\,000 + 50\,000} \times 100\%$$

Birinchi qadam, xarajatlar yig'indisi: $300\,000 + 150\,000 + 50\,000 = 500\,000$ so'm.

Foyda/tejalgan samaradorlik: $85 \cdot 100 = 8500$ (bu ball, so'm bilan solishtirish uchun normalizatsiya qilish kerak, lekin bu taxminiy ko'rsatkich). Shunday qilib, TIE (tahminiy) $\approx 170\%$

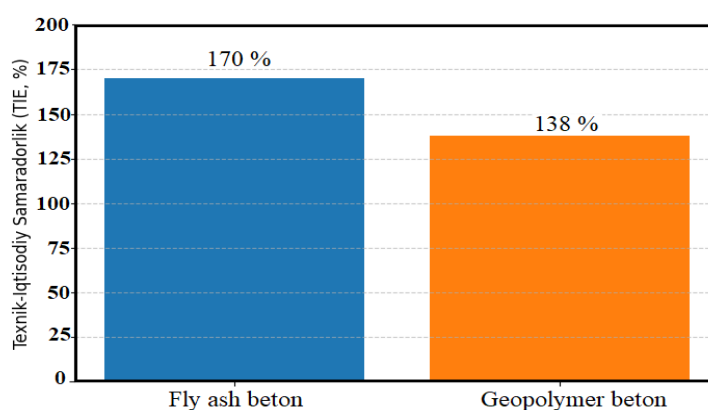
Geopolymer beton:

$$TIE = \frac{(95 \cdot 100) - (450\,000 + 200\,000 + 40\,000)}{450\,000 + 200\,000 + 40\,000} \times 100\%$$

Xarajatlar: $450\,000 + 200\,000 + 40\,000 = 690\,000$ so'm.

Texnik samaradorlik = $95 \cdot 100 = 9500$. TIE (tahminiy) $\approx 138\%$

Fly ash beton O'zbekistonda iqtisodiy jihatdan yanada samarali, chunki xomashyo arzon va ishlab chiqarish xarajatlari past. Geopolimer beton texnik jihatdan yuqori samaradorlikka ega, lekin xomashyo va ishlab chiqarish qimmatroq va 1-rasmda O'zbekistonda fly ash beton va geopolimer betonning taxminiy texnik-iqtisodiy samaradorligini inobatga olganmiz (1-rasm).

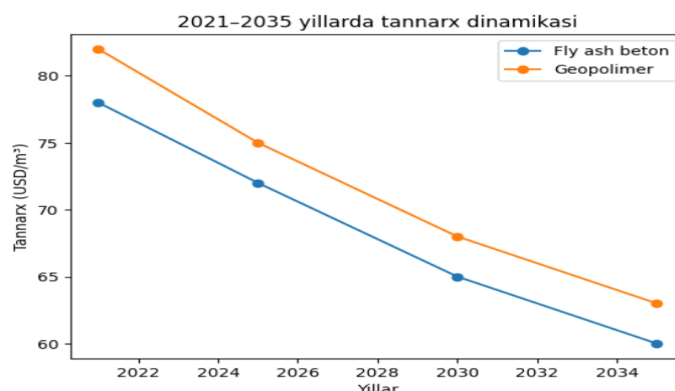

1-rasm. O'zbekistonda Fly ash beton va Geopolymer betonning taxminiy texnik-iqtisodiy samaradorligini ko'rsatadigan [2]

Ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, fly ash beton TIE bo'yicha yuqori (170%), ya'ni iqtisodiy jihatdan samaraliroq. Geopolimer beton texnik samaradorligi yuqori bo'lsa ham, ishlab chiqarish va material xarajatlari yuqoriligi sababli TIE pastroq (138%).

Infografika shaklidagi rasmlarimizda tartib: yuqorida – tannarx grafiki. O'rtada – CO₂ kamayishi. Pastda – TESI indekslarini rasm shaklida inobatga olganmiz.

Asosga misol qilinib: 1. Iqtisodiy foyda. 2. Ekologik samaradorlik. 3. Texnik ustunliklar (2-rasm).

2-rasm. 2021–2035 yillarda tannarx dinamikasi(USD/m³) [3]

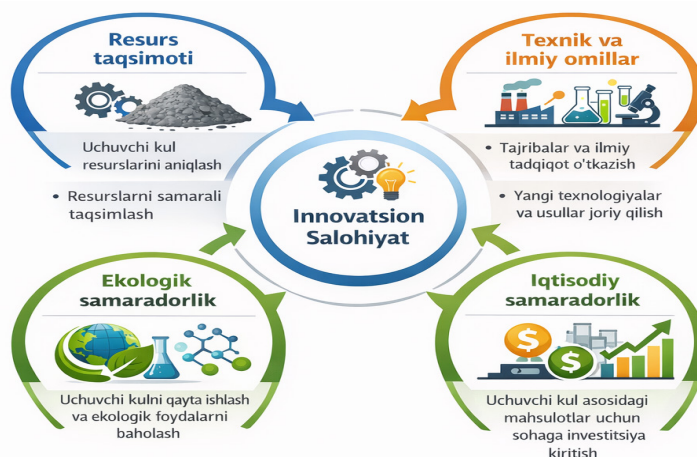
Misol: Fly ash beton: 78 → 60. Geopolimer: 82 → 63. 2035 yilga kelib ko'mir uchuvchi kuli asosidagi betonlarning tannarxi an'anaviy sement betoniga nisbatan 30–37% ga kamayadi (3-rasm).

texnologiyasi sifatida strategik ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi. Ayniqsa, O'zbekistonning iqlim o'zgarishiga qarshi milliy strategiyalari va "yashil iqtisodiyot" tamoyillariga to'liq mos keladi.

Texnik-iqtisodiy samaradorlik indeksi (TESI) orqali kompleks baholash natijalari fly ash beton va geopolimer materiallarning ustunligini yakuniy tarzda tasdiqladi. 2021-yilda fly ash beton uchun TESI 1,45 ga teng bo'lgan bo'lsa, 2035-yilda ushbu ko'rsatkich 2,20 ga yetdi. Geopolimer materiallarda esa TESI 1,90 dan 3,10 gacha oshdi. Bu shuni anglatadiki, 2035-yilga kelib geopolimer materiallarning umumiy texnik-iqtisodiy samaradorligi an'anaviy betonnikidan qariyb uch barobar yuqori bo'ladi. Mazkur holat ularni strategik ahamiyatga ega innovatsion qurilish materiali sifatida baholash imkonini beradi.

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, ko'mir uchuvchi kuli asosidagi fly ash beton va geopolimer materiallardan foydalanish nafaqat iqtisodiy jihatdan samarali, balki texnik va ekologik ustunliklarga ham ega. Ushbu materiallarni 2030–2035-yillardan boshlab ommaviy qurilish amaliyotiga joriy etish O'zbekiston qurilish sanoatining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Qurilish materiallari, shuningdek ko'mir mahsulotlari (uchuvchi kul, shlak va boshqa ikkilamchi resurslar) bilan shug'ullanuvchi korxonalarning innovatsion salohiyatini tahlil qilish va baholashda, birinchi navbatda, uning asosiy tarkibiy qismlari o'rtasida resurslarning oqilona taqsimlanishi va iqtisodiy jihatdan asoslanganligiga e'tibor qaratish lozim. Kelgusida innovatsion salohiyat tarkibining avvalgisiga nisbatan o'zgarishiga erishish maqsadida asosiy texnik va iqtisodiy omillarning, jumladan, ko'mirni qayta ishlash texnologiyalari, uchuvchi kuldanda samarali foydalanish darajasi va energiya tejamlor yechimlarning ta'siri chuqur tahlil qilinadi. Bizning fikrimizcha, innovatsion rivojlantirish uchun strategiyalarni ishlab chiqish va amalga oshirishda uchuvchi kul asosida innovatsion salohiyatni baholash modeli 5-rasmda inobatga olingan ilmiy ishimizda (5-rasm).

5-rasm. Uchuvchi kul asosida innovatsion salohiyatni baholash modeli [6]

Shu bilan birga, korxonaning innovatsion salohiyatini oshirish uchun xo'jalik ichidagi zaxiralar aniqlanadi. Bizning fikrimizcha, ko'mir yoqish jarayonida hosil bo'ladigan uchuvchi kulni qurilish materiallari ishlab chiqarishda (fly ash beton, geopolimer materiallar) keng joriy etish, chiqindilarni qayta ishlash orqali ishlab chiqarish tannarxini pasaytirish va ekologik samaradorlikni oshirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Yuqorida taklif etilgan yondashuvlar asosida shakllangan tahlillar natijasida qurilish materiallari va ko'mir mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalarda innovatsion rivojlanish bosqichiga erishish uchun quyidagi vazifalarning bajarilishi maqsadga muvofiqdir: qurilish materiallari va ko'mir mahsulotlari sanoatidagi mavjud innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish, shuningdek, uchuvchi kul asosidagi yangi materiallar ishlab chiqarish uchun zamonaviy texnika, texnologiya, nou-xau va intellektual mulklarni sotib olishni yo'lga qo'yish; qurilish materiallari va ko'mirni qayta ishlash korxonalarda ilmiy-tadqiqot va eksperimental bazani rivojlantirish orqali uchuvchi kul va shlak asosidagi innovatsion mahsulotlar bo'yicha ilmiy tadqiqot hamda tajriba-konstruktorlik ishlarini faollashtirish; innovatsiya jarayonidagi tajriba ishlarini olib borishda unga mos keluvchi ilmiy-tadqiqot institutlari va ixtisoslashgan tashkilotlarga buyurtmalar berish hamda ularni moliyalashtirishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish; yangiliklarni ishlab chiqish va joriy etishni tezlashtirish maqsadida aksiya, obligatsiya va xorijiy investitsiyalarni, ayniqsa "yashil iqtisodiyot" va chiqindilarni qayta ishlash loyihalariga yo'naltirilgan investitsiyalarni keng jalb etish yo'llarini aniqlash.

Yuqorida sanab o'tilgan yo'nalishlar qurilish materiallari va ko'mir mahsulotlari tarmog'idagi xo'jalik subyektlarining innovatsion rivojlanishini jadallashtirishga, kam xarajatli va ekologik toza ishlab chiqarishni yo'lga qo'yishga, yuqori sifatli va raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarishga hamda korxonalarning innovatsion ishlab chiqarish samaradorligini oshirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Biz o'rganishlarimiz davomida ilmiy tadqiqotni hozirgi sharoitda ko'mir uchuvchi kuli asosidagi fly ash beton va geopolimer materiallarning texnik-iqtisodiy samaradorligini 2021–2035-yillar oralig'ida baholadik. Tadqiqot natijalari quyidagilarni ko'rsatdi:

1. Iqtisodiy samaradorlik: fly ash beton va geopolimer materiallarning tannarxi yillar davomida barqaror pasaydi. 2035-yilga kelib tannarx an'anaviy sement betoniga nisbatan 30–37% ga arzonlashadi, bu esa qurilish loyihalarining umumiy xarajatini sezilarli darajada kamaytiradi.

2. Texnik ustunlik: 28 sutkalik bosimga mustahkamlik va xizmat muddati ko'rsatkichlari fly ash beton va geopolimer materiallarda an'anaviy beton bilan solishtirganda yuqori bo'lib, mos ravishda 30–60% va 60–100% ga oshdi. Bu ularni uzoq muddatli va agressiv muhitlarga chidamli qurilish materiallari sifatida tavsiya etadi.

3. Ekologik afzallik: CO₂ chiqindilari fly ash beton va geopolimer materiallarda sezilarli darajada kamaydi (55–75%). Bu ularni past uglerodli va atrof-muhitga zarari kamaytiradigan innovatsion qurilish materiallari sifatida ko'rsatadi.

4. Texnik-iqtisodiy samaradorlik indeksi (TESI): kompleks baholash natijalari 2035-yilga kelib geopolimer materiallarning TESI qiymati an'anaviy betonnikidan qariyb 3 barobar yuqori ekanligini ko'rsatdi, bu ularni strategik jihatdan samarali materiallar sifatida tasdiqlaydi.

Bizning fikrimizcha, fly ash beton va geopolimer materiallarning keng qo'llanilishi O'zbekiston qurilish sanoatining iqtisodiy, texnik va ekologik jihatdan barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Ushbu materiallarni ommaviy joriy etish nafaqat qurilish xarajatlarini kamaytiradi, balki mamlakatning "yashil iqtisodiyot"ga o'tish strategiyasini ham qo'llab-quvvatlaydi. Energiya tejamkor qurilish materiallari ishlab chiqarish faoliyati yuqori kompyuter texnologiyalari yordamida boshqarilmoqda va bundan tashqari ishlab chiqarish jarayonida ish unumdorligining oshishi kuzatiladi hamda sarf-xarajalar miqdori kamayadi.

Tadqiqot jarayonida qurilish materiallari ishlab chiqarish korxonalaridagi innovatsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari borasida olib borilayotgan ilmiy, nazariy va amaliy tadqiqotlar shuni taqozo etmoqdaki, korxonalar faoliyatidagi turli vaziyatlarda innovatsion rivojlanish darajasini turli parametrlar asosida baholovchi koeffitsiyentdan foydalanish mumkin. Mazkur ilmiy tadqiqotimiz natijalari qurilish sanoatida innovatsion va barqaror materiallardan foydalanish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda asos bo'lib xizmat qiladi.

Ilmiy tadqiqotlarimizning natijalariga ko'ra quyidagi xulosalar chiqarildi: fly ash beton va geopolimer materiallar yuqori mexanik mustahkamlikka ega. Ishlab chiqarish tannarxi an'anaviy betonlarga nisbatan sezilarli darajada past. Energiya va resurs tejamkorligi ta'minlanadi. O'zbekiston sharoitida ushbu materiallarni keng joriy etish iqtisodiy jihatdan maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.01.2022 yildagi "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmon // <https://lex.uz/uz/docs/-5841063>
2. Teshabayev T. Z. Raqamli iqtisodiyotda sun'iy intellekt texnologiyalarining istiqbollari // "Raqamli iqtisodiyot sharoitida sun'iy intellektni qo'llashning nazariy asoslari" mavzusidagi respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to'plami. — T.: "Iqtisod-moliya", 2023-yil 16-noyabr. https://api.scienceweb.uz/storage/publication_files/6189/16491/657fc73e33fdb_%d0%9a%d0%be%d0%bd%d1%84_%d1%82%d1%9e%d0%bf%d0%bb%d0%b0%d0%bc_2023-11-16.pdf?utm_source=chatgpt.com
3. Teshabayev T. Z. Raqamli biznes moliyaviy boshqaruvida «yashil» korporativ hisoblarni qabul qilishning asosiy afzalliklari // Raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalari. Elektron ilmiy jurnal. — 2024-yil, 3-son. — 4–9-betlar. <https://doctorant.tsue.uz/wp-content/uploads/2024/10/Raqamli-jurnal-14.10.2024-done.pdf>
4. Muradov B. X. Sanoat korxonalarini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish: i.f.n. ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya avtoreferati. — Toshkent: TDTU, 2024. — B. 48. https://library.ziyonet.uz/book/134383?utm_source=chatgpt.com
5. Muradov B. X. The role of telecommunication technologies and the development of mechanisms in the industrial economy in the industry of energy resources for coal mining // Georgian Scientists. — 2022. — 4(4). — 215–219-betlar. <https://doi.org/10.52340/g.s.2022.04.04.24>
6. Мурадов Б. Х. Рақамли иқтисодиётда саноат корхоналарини ва ишлаб чиқариш жараёнларининг самарадорлигида рақамли технологияларини самараси. — 2025, 12 мая. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15392032>
7. Мурадов Б. Х. Методологические подходы разработки стратегии социально-экономического развития промышленных предприятий регионов // «Milliy iqtisodiyotni innovatsion sharoitiga o'tish davrida raqamli transformatsiya va zamonaviy mehnat bozori» respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. — T.: TDIU, 2025. <https://portfolio.afu.uz/storage/documents/get8onjzXQVazOfAzuVgAH6ibw4PxXpMXILWPmNe.pdf>
8. Muradov B. X. Tog'-kon va metallurgiya sanoati korxonalarida innovatsion strategiyani ishlab chiqish hamda amalga oshirishning uslubiy yondashuvlari // Journal of Education, Ethics and Value. — 2025-yil. — 4(7). — 40–55-betlar. <https://jeev.innovascience.uz/index.php/jeev/article/view/1457>

9. Muradov B. X. To'rtinchi sanoat inqilobi intellektual tizimida yoqilg'i-energetika kompleksida // «Экономика и социум». – 2025-yil. – № 1(128). https://a78cf8ac-3ef5-4670-8fcd-a900ec94fdb.filesusr.com/ugd/b06fdc_464f9bf5b8a44dd19270628e6889599d.pdf?index=true
10. Muradov B. X. Перспективы к решению проблем, возникающих в цифровизации революции «Индустрия 4.0» // O'zbekistonda fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar jurnali. – 2024-yil 20-yanvar. – 26-son.
11. Мурадов Б. Х. Автономная солнечная электростанция для индивидуального использования. Моделирование в программном пакете LTspice. Повышающий преобразователь напряжения // Высшая школа Анхальта. Международная конференция по прикладным инновациям в ИТ (ICAIIT). – 2023 год. <https://opendata.uni-halle.de/handle/1981185920/103892> <http://dx.doi.org/10.25673/101939>
12. Muradov B. X. Raqamli iqtisodiyotda sanoat korxonalarini va ishlab chiqarish jarayonlarining samaradorligida raqamli texnologiyalarining samarasi // Scientists.uz International Scientific Journal Science and Innovation. ISSN: 2181-3337. – 2025-yil 2–3-may. – Maxsus son “Green energy and economics”. – 1-qism. <https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/journal/to%60plam%202-3-may%20qarshi%20i%20qism.pdf>
13. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan. <https://stat.uz/uz/rasmiy-statistika/rasmiy-statistika-kalendari>
14. Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi ma'lumotlari. <https://review.uz>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
